

GOSPODARSKI LIST

List izhaja enkrat na mesec —
Stane za celo leto 12 lir, za pol
leta 6 l., posamezna številka 1 liro.

Leto V. Štev. 12
December 1926

:: Upravišтво in uredništvo ::
V GORICI CORSO VERDI ŠT. 37
:: Rokopisi se ne vračajo ::

VSEBINA:

Liktorsko posojilo.

Živinoreja in živinozdravništvo: Do-
mača lekarna v živinozdravništvu (Dr.
Ravnik). O rdeče cikasti hribovski go-
veji pasmi v idrijskem okraju (Idrijski
krajevni živinorejski odbor). Razstava
mladih bikov in žrebet v Kobaridu in
Tolminu. — Seznam nagrad.

Mlekarstvo: Plačevanje mleka po mno-
žini tolšče — s tabelo (inž. Sedej).

Poljedelstvo in vrtnarstvo: Nemški
zgodnji krompir. Podpora kokošjereje in
zajčjereje od strani vlade. Prepovedano
ubijanje krtov.

Vinogradništvo in kletarstvo: Letošnja
trgatev (Dr. Vallig). Kako odstranimo
vinu duh po puščobi in plesnobi?

Splošno znanstvo: Kemija v modernem
kmetijstvu (F. Magajna).

Zadružništvo: Koliko članov naj šte-
je načelstvo zadruga? (D. Doktorič).
Voditelji naših zadrug (konec). Poroštvo
članov načelstva. En porok za devet po-
sojil.

Tržni pregled.

Vprašanja in odgovori: 61. Kako se
ubranim tatu, ki mi krade bore? 62. Kje
bi se dobile gozdne sadike? 63. Ali imate
cenik za čebelarke potrebščine? 64. Ko-
liko klajnega apna dam lahko kravi na
dan? 65. Kako daleč lahko z dam lopo od
sosedove hiše? 66. Zakaj se mi kobila
pri težkem delu zasopi? 67. Kaj je vzrok
bolnih nog pri živini? 68. Kako je velika
je pristojbina pri nakupu konj? 69. Ali
mi sosed lahko zabrani hoditi po javni
stezi ki gre čez njegovo senožet?

Gospodarski koledar: Kmetovalec v
decembru.

Gospodarski drobiž: Jez čez Nil. Iz-
redni pridelki. Železna galica. Velikanska
najdišča železa v Rusiji. Kakšno vino
pijejo na otoku Malti? Esperanto v na-
rodnem gospodarstvu.

Listnica uredništva:

Zahvaljujemo se vsem cenj. sotrudi-
kom za njih trud in jih prosimo, naj tudi
v bodočem letu po svojih najboljših mo-
čeh podpirajo Gospodarski list.

Uredništvu Gospodarskega lista je pri-
šlo v roke par vprašanj brez podpisa in
naslova. Opozarjamo, da na taka vpraša-
nja ne bomo odgovarjali. V Gospodar-
skem listu bomo priobčevali samo odgo-
vore na vprašanja članov, ki se podpišejo
s polnim naslovom. Tudi ta mesec nismo
mogli priobčiti vseh odgovorov. Kar jih
je ostalo, bodo priobčeni v januarjevi šte-
vilki.

Listnica uprave:

Dolžnost vsakega naročnika je, da čim-
prej poravnava naročnino za prihodnje leto
in da pridobi vsaj še enega novega naroč-
nika za Gospodarski list.

Širite
„Gospodarski list“!

Restavracija Central

Gorica - Corso G. Verdi - Gorica
poslojpe Centralne posojilnice na dvorišču

Toči najboljša domača vina: vipavska, briška, pristen kraški teran. Izborna kuhinja, topla in mrzla jedila. Šaljice trgovcev.

Lastnica
Postrežba točna. Josipina Podgornik.

RESTAVRACIJA S PRENOČIŠČEM

„Alla Transalpina“

nasproti državnemu kolodvoru

Pristno domače vipavsko in briško vino, izboren kraški teran, domača kuhinja, vedno gorka jedila. - -
Velik vrt.

Priporočā se

IVAN GRUSOVIN

T PRISTNI TROPINOVEC!!

dobite vedno v Dornbergu

pri „Zadružni žganjekuhi“

FURLANI ALOJZI

SODAR

GORICA - VIA ASCOLI 23

razprodaja nove in rabljene sode, vsakovrstne plavnike, škafe itd. Sprejema vsa v to stroko spadajoča popravila.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELIER
ROBERT BERKA

BIVŠI ASISTENT Dr. PICHLA
GORICA - - CORSO VERDI 36

NASPROTI ZADRUŽNE ZVEZE

SPREJEMA CD 9 - 12 IN OD 2 - 6
OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH
DOPOLDNE.

LEOPOLD KRALJ SODAR

Gorica - Via Lantieri šte. 2
v bližini metričnega urada (Ufficio metrico)

Izdeluje: sode, kadi, lodrice, orne (žehtarice), škafe, brentače in vsa v to stroko spadajoča dela. Sprejema popravila, po dogovoru pride tudi na dom. V zalogi ima raznovrstno novo in staro posodo.

LA FONDIARIA

Zavarovalna družba proti požaru, nezgodam, tatvini in za življenje.

Generalno zastopstvo v GORICI,
CORSO VITT. EMANUELE III. 20

Krajevna zastopstva v vseh občinah

BREZIGAR IN SIN

GORICA - VIA CARDUCCI 19
(prej Gospodsko ulica) v dvorišču

Zaloga vsakovrstnih

kmetijskih strojev,
čeških in nemških
tovarn.

Restavracija

pri

„Treh kronah“

GORICA VIA CARDUCCI 12

Domača kuhinja. Toči
pristno brisko, vipavsko
vino in specialiteto
„kraški teran“. Pre-
nočišča za potnike. —
Priporoča se občinstvu
za obilen obisk

Anton Malnič.

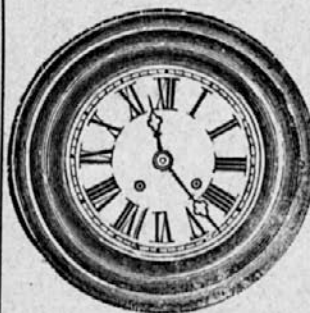
Naš zobozdravnik

specialist za bolezni v ustih in na zobeh

M. U. dr. LOJZ KRAIGHER

z nemškim zobozdravniškim izpitom za
zobozdravniška in zobotehniška dela

v GORICI, na Travniku št. 20, I. nad.

Edini zastopnik
za Goriško za
stolpne ure prvo-
vrstnih nemških
tovarn najnovej-
šega in najfinej-
šega sistema (se
navijajo same).

JAKOB ŠULIGOJ
URAR IN ZLATAR

GORICA - Via Carducci 19 (Gospodarska ulica)

Zaloga najboljših švicar-
skih ur „UNION“ in „ALPINA“.

Največja zaloga vseh dru-
gih ur z jamstvom 2 leti
časa po najnižjih cenah.

Vinogradniki in kmetovalci pozor!

Tvrdba

VINOAGRARIA

v Gorici Piazza Vittoria

(Travnik) št. 4

PRODAJA

najboljše škarje za sadje in
trte - - garantirane znamke
„Kunde“ in „Butter“, ščetke
iz jeklene žice za drevje,
— „Antiparassit“, lep proti
pedicu, jeklene grablje za
vrt in hlev, „original Adler“,
nadalje vse kletarske, čebel-
arske in druge kmetijske
potreščine i. t. d. i. t. d.

Posebnost: švedski posnemalniki
za mlekarne in posestnike, od-
lične kakovosti z 10
- letnim jamstvom -

Lastnik

JUST UŠAJ

enotehnik in agronom

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

špecialist za ustne in zobne bolezni

ordinira v GORICI na Travniku 5/II.
od 9. do 12. in od 3. do 5.

Naša zavarovalnica proti požaru

„L'UNION„

Ravnik Avgust - Gorica

Via Barzellini šte. 2 I. nadstropje.

ALOJZIJ BONNES

AUTORIZIRAN ELEKTROTEHNIK

GORICA - VIA CARDUCCI 1
(nasproti Montove hiše)

Instalacija vodovodov in plinovitih naprav itd.
Bogata zaloga raznovrstnega električnega
materijala.

Kupujte domače vino!

Najpristnejše dobite vedno pri
„Vinarski Zvezi“ v Gorici

— Via Formica št. 1 ob Kurnu. —
- Podpirajte lastnega kmetovalca. -

TEOD. HRIBAR

Gorica - Corso Verdi št. 32

Vedno bogato založena manufakturna trgovina. Sukno za moške in ženske obleke, preproge, zavese, voščeno platno, linolej in dr. iz italijanskih, prvovrstnih čeških in francoskih tovarn. Neveste! Tu dobite vse potrebno po ugodnih cenah! Jamči se za solidno blago - Postrežba točna! Cene izven vsake konkurence!

ZLATI JELEN

HOTEL in RESTAVRACIJA

shajališče deželanov s prenočiščem in najboljšo domačo kuhinjo. — Pristna briška in vipavska vina. Kraški teran. Solidna postrežba. Se toplo priporoča slavnemu občinstvu. Alojzij Vida.

Trgovina

manufakturnega blaga in izdelanih oblek

Andrej Mavrič

Gorica - Via Carducci šte. 3 - Gorica

GOSPODARSKI LIST

List izhaja enkrat na mesec —
Stane za celo leto 12 lir, za pol
leta 6 l., posamezna številka 1 liro.

Leto V. Štev. 12
December 1926

:: Upravištvo in uredništvo ::
V GORICI CORSO VERDI ŠT. 37
:: Rokopisi se ne vračajo ::

Liktorsko posojilo.

Dne 18. novembra 1926 je bil objavljen uradni manifest, s katerim vabi vlada državljane, da se udeležijo podpisovanja velikega državnega posojila, imenovanega »liktorsko posojilo«. Podpisovanje se vrši po določbah ministrskega odloka od 15. novembra 1926, ki se glasi:

Člen 1: Od 18. novembra do 18. januarja 1927 je odprto pri Banca d'Italia in pri drugih zavodih ter uradih, ki bodo pozneje določeni, javno podpisovanje državnega konsolidiranega 5% posojila, ki je bilo razpisano s kr. zakonskim odlokom od 6. novembra 1926 štev. 1831.

Člen 2: Posojilo se podpisuje po ceni, ki jo določuje člen 4. kr. zakonskega odloka od 6. nov. 1926 in sicer po 78.50 za vsakih 100 lir nominalnega kapitala proti (5%) obrestovanju, ki se prične s 1. januarjem 1926.

Člen 3: Podpisovanje posojila prične 18. novembra 1926. V kraljevini in kolonijah sredozemskega in egejskega morja bo trajalo do 18. januarja 1927. V Eritreji in v Somaliji bo podpisovanje posojila trajalo do 31. marca 1927.

Člen 4: Italijanski državljani v inozemstvu se zamorejo udeležiti posojila na ta način, da vplačajo ves znesek vrednostnih papirjev, ki jih mislijo nakupiti in sicer po emisijski ceni, to je po 87.50 lir za vsakih 100 lir nominalnega kapitala. Posojilo se bo podpisovalo pri zavodih in uradih, ki bodo še določeni in vršilo se bo podpisovanje do

18. januarja 1927 v Evropi in kolonijah sredozemskega morja, do 31. marca 1927 pa v drugih deželah.

Člen 5: Kdor bo podpisal posojilo, dobi začasno poimensko potrdilo, ki ga lahko prenese na druge s podpisom, ki ga morajo overevati javni uradniki. Začasna poimenska potrdila se bodo zamenjala z definitivnimi vrednostnimi papirji, ko bodo ti izgotovljeni. Če se papirji izgubijo, se bo postopalo v smislu kr. odloka od 8. junija 1913 štev. 700.

Člen 6: Banca d'Italia je pooblaščená sprejemati vplačila tudi v zlatu po uradni povprečni ceni, ki je določena za dan, ko se izvrši plačilo. Podpisniki posojila smejo plačati razen v gotovini tudi s kuponi konsolidiranih državnih dolgov, ki dospejo 1. januarja 1927. Ti kuponi se bodo sprejemali kot gotovina. Istotako se bodo kot plačilo posojila sprejemale tudi obveznice javnih dolgov, ki so bile izžrebane in ki so plačljive do 1. januarja 1927.

Člen 7: Podpisnikom bodo priznane tudi 6% obresti za svote, ki jih vplačajo v letu 1926. in sicer od dneva vplačila do 31. decembra 1926.

Člen 8: Oni, ki podpišejo nad 1.000 L nominalnega kapitala, lahko plačajo podpisane svote v obrokih in sicer tako, da plačajo 35 lir za vsakih 100 lir pri podpisu, 30 lir do 15. aprila 1927, in 22.50 do 30. junija 1927. Za plačila, ki se izvršijo po 1. januarju 1927, morajo podpisniki plačati 5% letne obresti

od 1. januarja do dneva, ko se izvrši plačilo; te obresti se zaračunajo od odgovarjajoče svote nominalnega kapitala in sicer pri prvem obroku od 40 lir, pri drugem od 35 lir in pri tretjem od 25 L. Podpisniki vplačajo lahko vnaprej, v celoti ali deloma in ob vsakem času, toda plačati morajo vedno le celotne obroke. V tem slučaju se zaračunajo obresti od 1. januarja do dneva, ko je bilo plačilo izvršeno.

Člen 9: Pri podpisovanju na obroke in v slučaju zamud v odplačevanju preko določenih rokov, morajo podpisniki plačati tudi 7% obresti. V slučaju nad 2 mesečne zamude po zapadlosti poslednjega obroka, se obveznice realizirajo na račun in riziko podpisnikov — za mudnikov.

Člen 10: Določuje oproščenje od pristojbin za vse listine, ki so potrebne pri podpisovanju posojila.

Člen 11: Znesek, ki bo odgovarjal izdanim vrednostnim papirjem, bo vpisan v proračunu in sicer v poglavju o dohodkih, ki ga je uvedel čl. 1. kr. odloka od 10. novembra 1926 števil. 1869.

Imenovani znesek se bo izročil zavodu Banca d'Italia v svrhu, ki jo določuje čl. 4. kr. zakonskega odloka od 6. novembra 1926 števil. 1831.

To državno posojilo ima namen, da nadaljuje in izpopolnjuje ukrepe vlade v svrhu ojačanja državnega gospodarstva. Prvi odločni korak v tem smislu je bil storjen z odtegnitvijo bankovcev iz prometa. Na ta način se je dvignila vrednost preostalih bankovcev, katerih število se ne sme več prekoračiti. Drugi korak je podpisovanje tega posojila. Najvažnejše pri tem posojilu je, da se z njim spremenijo prejšnji državni dolgi s kratko zapadlostjo v dolgoročna posojila, ki so plačljiva šele v 10. letih. Tako pridobi država časa za odplačevanje svojih obveznosti.

Pri tako izredno važnem delu za obnovo gospodarstva cele državne skupnosti je nujno potrebno, da sodelujejo vsi državljani, zato pozivlja Zadruga zveza v Gorici vse pri njej včlanjene zadruge in ustanove, da se udeležijo podpisovanja po svojih močeh in se jim postavlja na razpolago za morebitna pojasnila.

Živinoreja in živinozdravništvo

Domača lekarna v živinozdravstvu.

(Nadaljevanje.)

Prah sladkega janeža ali komorača vsebuje olje, ki ublažuje kašelj in krče ter pospešuje prebavo in izločevanje mleka. Zmešan s kuhinjsko soljo, slezom in otrobi se podaja kravam, ki so vsled bolezni izgubile na mlečnosti; njegov dnevni odmerek naj znaša 30 do 40 gramov.

Kafrovce rabimo v prvi vrsti kot dražljivo sredstvo in sicer pri prehlajenju, v začetku notranjih vročinskih bolezni in pri revmatizmu. Potrebno je kožo polititi s kafrovcem ter jo toliko časa drgniti, da se posuši. S čajem zaužit

(do 40 gramov) služi prav dobro pri slabosti srca. Ni priporočljivo dajati ga težko bolnemu govedu, ker postane meso neužitno.

Salicilova kislina je izvrstno zdravilo proti prašičji driski in telečji griži. Rabi se v zvezi s taninom in sicer 2 gr salicilove kisline in 1 gr tanina s kamiličnim čajem ter nekaj žlic žganja. Popolnoma sama učinkuje salicilova kislina prav dobro proti revmatizmu. Za konja in govedo zadostuje 50 do 75 gramov, za prašiča pa 10 gramov te kisline.

Salmijakovec podan v notranjost utegne zelo škodovati. Na zunaj pa se ga uspešno rabi pri revmatizmu, šepa-

nju, rdečici itd. in sicer v zvezi z 2 deli lanenega olja.

Kuminovega (kimlovega) olja skupno s kamilčnim čajem se da 20 kapljic kornju, ki oboli na koliki (ujedi).

Lavorjev prah. Ta prah vsebuje neke vrste olje, ki draži prebavljalne organe. Vsled tega je na mestu njegova uporaba pri slabem prebavljanju. Dnevni odmerek naj bo 30 do 40 gramov. Najbolje učinkuje skupno s soljo in slezovim ali kolmeževim prahom.

Lavorjevo olje z vazelino je dobra maža pri suhem, slabo rastočem kopitu.

Tanalbin je izvrstno sredstvo proti driski. Za žrebe in tele zadostuje enkratni odmerek 3 do 5 gr, za prašička $\frac{1}{2}$ grama na mleku, riževi kaši ali kuhovini lanenega semena, za odrastlo živino pa 10 gramov.

Korenine encijana (svišča). Zelo učinkovit je encijan pri boleznih na prebavilih. Posebno proti želodčnemu in črevesnemu katarju se je izkazal kot izvrstno zdravilno sredstvo. Nič manjši ni njegov vpliv pri oslabeledosti vampa. Pri izberi encijanovih korenin je treba upoštevati to, da sta predolgo časa trajajoča uporaba in prevelik odmerek encijana škodljiva, kajti on preveč draži in zmanjšuje tek. Potrebno je torej dati encijan večkrat in v malih odmerkih in še takrat pomešanega med sol in razmok (tinkturo). (Razmok napraviš, če drobno zrezane zdravilne korenine namakaš več časa v zaprti, s špiritom napolnjeni steklenici. Špirit vsrka zdravilni sok rastlin-korenin; nato se precedi in razmok je gotov.)

Katran je črnorjava, gosta tekočina. Rabi se sam zase ali pomešan med mlo, špirit ali maščobo in sicer proti kroničnim, dolgotrajnim kožnim boleznim (ugnidi, ekcema ali splošni izpuščaj itd.). Dokazan je njegov dobri učinek

proti različnim kožnim zajedalcem (garje, uši). Znanе so dalje njegove soparice (2 dela katrana na 100 delov vrele vode). Te soparice se delajo pri kroničnem vnetju sapnika, bronhij in pljuč. Končno učinkuje t. zv. katranova voda — obstoječa iz 1 dela katrana in 5 delov vode — tudi proti telečji driski in slabemu prebavljanju. Odmerek za govedo in konja je 100 gr, za tele par žlic na mleku. Pri nevarno bolni živini naj se opusti njegova uporaba, ker postane meso neužitno.

Živinozdravnik dr. Ravnik A.

O rdeče cikasti hribovski goveji pasmi v idrijskem okraju.

V »Edinosti« z dne 26. oktobra in 14. novembra t. l. pod naslovom »K problemu vpeljave belanske goveje pasme v idrijski živinorejski okraj« in »O mlečnosti krav belanske pasme« priobčena dopisa nam dokazujeta, da ne pozna pisec ne državnega zakona z dne 21. junija 1925 šte. 1162 in tozadevnega pravilnika o spuščevalnicah bikov, ne naloge krajevnih živinorejskih odborov, ne krajevnih razmer v našem hribovskem živinorejskem okrožju, še manj pa onih na Koroškem.

Ako bi bil pisec pazljivo čital naše strokovne liste, bi moral vedeti, da je glavna zapoved novega, za celo našo državo veljavnega zakona o spuščevalnicah bikov ta, da se smejo krave in junice pripuščati le pri takih bikih, kateri so od posebne komisije potrjeni za plemenitev ter da obsega pravilnik k temu zakonu — razen drugih važnih določb — tudi to, da se smejo uporabljati v našem hribovskem živinorejskem okrožju za javno ali zasebno spuščanje le biki rdečecikaste hribovske oziroma belanske pasme. Ne zakon in ne pravilnik k temu zakonu pa ne vsebujeta določil, ki bi odredjale, da morajo živino-

Opozarjamo naše čitatelje na članek živinozdravnika dr. Ravnika: Domača lekarna v živinozdravništvu, katerega prva polovica je izšla v oktobru, druga pa v pričujoči številki. Mnogo vprašanj bo odpadlo, če si bo vsakdo shranil Gospodarski list in v slučaju potrebe poiskal to kar bo potreboval.

rejci tega okrožja nadomestiti svoje lahke domače kravice s težjimi rdečecikastimi. Zato niso tudi člani živ. odbora nikdar vsiljevali živinorejcem težkih belanskih (koroških) krav, kakor trdi g. dopisnik, kateremu bi moralo biti znano, da vodi akcijo za izboljšanje naše živinoreje pokrajinska živinorejska komisija ter da so krajevni živinorejski odbori le izvršilni organi te komisije.

Pri določitvi rdečecikaste pasme za naše hribovsko živinorejsko okrožje so pa bila pokrajinski živinorejski komisiji merodajna načela, ki se opirajo na geološke in podnebne razmere tega okrožja. Ker ni dobiti štirikrat potenčiranim kozlom podobnih bikov, kakršnih si želi cerkljanski dopisnik, se je pač morala odločiti pokr. živ. komisija za ono pasmo, ki živi v približno enakih krajevnih in podnebnih razmerah, kakor naša domača goveja živina in ki ji je najbolj sorodna. Ta sklep ni bil napravljen kar tako na slepo, temveč je bil plod dolgih in resnih proučevanj, kakor je razvidno iz razprave, ki jo je priobčil živinorejski nadzornik g. M. Klavžar v oktoberski številki »Gospodarskega lista«.

Dopisnik trdi, da je rdečecikasta hribovska pasma za idrijski okraj pretežka, premalo mlečna, da slabo izkorišča zavžito krmo ter da je mleko krav te pasme premalo tolsto. Te svoje trditve pa opira na izid primerjalnih poskusov, ki so se napravili pred 20 leti na kmetijski razstavi v Celovcu med kravami belanske in labodske pasme.

Zakaj pa niso Korošci na podlagi izida teh poskusov opustili belansko pasmo in se niso takoj lotili razširjanja labodske pasme? Ali meni dopisnik, da imajo Korošci glave v mehu, kakor očita članom živ. odbora? Bržkone jih nimajo, zato tudi niso opustili belanske pasme, marveč so kot razumni živinorejci začeli takoj strogo izvajati zakon o spuščevalnicah bikov, ki je približno enak našemu, so odbirali za rejo teleta najboljših in najlepših mlečnih krav, ki

so jih plemenili z najboljšimi biki, so teleta pravilno vzrejali, svojo živino dobro oskrbovali, ustanovili živinorejske zadruge za mlečno kontrolo in so na ta način svojo živino v razmeroma kratkem času vsestransko izboljšali. Že leta 1913. je bilo priznanih govedu belanske pasme iz zadrúžnega okoliša kmetijske zadruge v Pusarnicah na razstavi živine na Dunaju razun glavnega odlikovanja še več prvih daril.

Tudi na premošanju živine v Žireh, ki ga je priredil pred vojno kranjski deželni odbor, je dobila prvo darilo krava belanske pasme, last pok. g. Andreja Žakelj iz Ledin št. 2 (18 l mleka). Enako je bilo priznано prvo darilo za biko belanskemu plemenjaku g. Mauserja iz Jarčje doline (Žiri), dasi je bilo na razstavi dokaj lepih glav živine simodolske pasme. Torej so že takrat sprevideli merodajni činitelji, da je za naše kraje najprimernejša belanska pasma.

Tudi na lanski razstavi goveje živine — o priliki velesejma v Ljubljani — so bila goveda belanske pasme razstavljena v največjem številu in so tudi tu dobila največ daril.

Najbolj pa nam dokazuje izboljšanje belanske pasme razstava, ki jo je priredila prej omenjena kmet. zadruga lanske jesen v Pusarnicah v belanski dolini, ki so se je udeležili tudi nekateri živinorejci iz idrijskega in cerkljanskega okraja. Na tej razstavi je ocenjevala obdarovalna komisija krave ne le po telesni lepoti, ampak tudi po mlečnosti. Med drugimi zelo mlečnimi kravami smo videli tudi eno, ki je imela v l. 1924. 6086 kg mleka s 3.16% tolšče, iz česar sledi, da ni absurdno, ako ima belanska krava toliko mleka. Ta krava je bila last g. Antona Supersberga v Sachsenburgu; enega bika od te krave ima g. Andrej Čufer v Bukovskem vrhu, občina Cerčno.

Občudovali smo na tej razstavi tudi 11 mesecev starega cikastega bika izvrstnega pokolenja, ki ga je društvo živinorejcev nakupilo za 17 milijonov kron. v našem denarju približno 6000 lir in ki

je bil namenjen za plemenitev najbolj-
ših, za plemo odbranih mlečnih krav.

O mlečnosti razstavljenih belank nam
pričajo naslednja dejstva: 13 najbolj-
ših mlekarij je dalo v letu 1924. 50.369 kg
mleka, povprečno vsaka 3875 kg s 3.53%
tolšče. Ostalih 33 razstavljenih krav iz-
kazuje od 2054 do 4488 kg mleka na leto.

O dobroti mleka naših tolminskih cik,
ki so jih tolminski živinorejci vzgojili z
mnogoletnim križanjem svojih domačih
krav s čistokrvnimi belanskimi biki,
nam pričajo določevanja tolšče, ki jih
je izvrševalo že v predvojnem času Go-
riško kmetijsko kemično preizkuševališ-
če. V 37 vzorcih mleka iz volčanske
mlekarnje je določilo Goriško kmetijsko
kemično preizkuševališče dne 18. maja
1914 sledeče odstotke tolšče: 3,9, 4,6,
3,4, 4,8, 4,—, 4,1, 3,2, 4,7, 4,2, 4,1, 3,8, 3,8,
5,3, 4,3, 3,8, 3,2, 3,4, 3,7, 3,5, 4,—, 4,2, 3,9,
5,1, 3,3, 3,7, 3,8, 3,9, 3,3, 3,7, 3,9, 4,—, 2,7,
3,1, 2,9, 3,1, 3,3, 3,4. Povprečna tolščoba
teh 37 vzorcev je znašala torej 3,80%.
O točnosti teh podatkov se g. dopisnik
vsak čas lahko prepriča pri Goriškem
kmetijsko kemičnem preizkuševališču.

Sicer pa je znano, da ne odvisi mleč-
nost samo od pasme, ampak v še večji
meri od razumnega odbiranja za rejo
namenjenih telet ter od dobre oskrbe
in pravičnega krmljenja krav. Naši ži-
vinorejci grešijo veliko, ker zahtevajo
vse od pasme in polagajo le malo ali
nič pažnje na jasli. Uvaževati bi morali,
da dobro rejena živina stane, a mnogo
več stane slabo rejena živina.

Dopisniku bo bržkone znano, da je
uvažala v predvojnem času kranjska
Kmetijska družba v nekatere občine
idrijskega okraja rdeče lisaste simodol-
ske bike. Je li rdeče lisasta pasma manj
težka, glede klaje manj izbirčna in bolj
mlečna od rdeče cikaste hribovske?
Krajevni živinorejski odbor go-
tovo ne bo prišlo na um, da bi zahteval
od čekovniških še manj pa od masor-
skih živinorejcev, naj si nabavijo težke
bike. Pač pa si lahko tudi oni zboljšajo
svojo govejo živino s tem, da si naba-
vijo prav lahke, drugače pa telesno do-

bro ustvarjene, utriene planinske, cika-
ste bike, kakoršne smo videli dne 16.
novembra 1926 na razstavi mladih bi-
kov v Tolminu.

Glede skočnine moramo omeniti, da
bi se morali bikorejci, ki si z velikimi
žrtvami nabavijo dobre plemenske bike
in ki jih oskrbujejo po predpisih živi-
norejske komisije, vsestransko podpira-
ti in vzpodbujati. Ker pa pravilno drža-
nje bika precej stane, bi morale podpi-
rati vestnega bikorejca tudi občine in
zlasti lastniki krav. Kdor varči pri skoč-
nini, stiska v lastno škodo; na skočnini
si prihrani morda nekoliko lir, pri tele-
tu pa zgubi, če treba, par stotakov.

Na nekatere druge netočnosti g. do-
pisnika pa mogoče kedaj pozneje, ako
bomo vedeli, s kom imamo opravka.
Človeku, ki je svoje stvari gotov, se ni
treba skrivati za uredniški hrbet pri
strokovnih razpravah.

Svarimo naše živinorejce pred brez-
vestnimi hujskači ter jim prav toplo pri-
poročamo, naj se ravna po navodilih
naših strokovnjakov in po zakonskih
določbah, katere so vse resno premišlje-
ne in stremijo vse po enem in istem ci-
lju, to je po vsestranski povzdigi do-
mače govedoreje.

Idrijski krajevni živinorejski odbor.

Razstava mladih bikov in žrebet v Kobaridu in Tolminu.

Zadnja razstava bikov rdeče cikaste
hribovske pasme in žrebet kobariške
pasme je zopet pokazala, da je gornja
Soška dolina ustvarjena za središče, ki
naj bi odgajalo plemensko živino in
preskrbovalo vse območje rdeče cikaste
gorske pasme s plemenskimi biki in fur-
lansko nižino s kobariškimi žrebeti.

Kljub neugodnemu vremenu je bilo
razstavljenih v Kobaridu 33 bikov in 28
žrebet in v Tolminu 46 bikov in 22 žrebet.

Razstavljeni biki so se odlikovali po
enoličnosti, lepem razvoju in zadostni
harmoniji (skladnosti) oblik.

Če bomo odstranili pomanjkljivo, ozi-
roma nepravilno krmljenje plemenskih

živali in prezgodnje odstavljanje telet, bodo lepe oblike vedno bolj pogoste.

Kobariška žrebata se odgajajo na prostem, zato so močna in utrjena.

Daril je bilo razdeljenih 47, v skupnem znesku 7.600 lir.

Odsek.

Seznam nagrad.

KOBARID:

GOVEJA ŽIVINA:

Bikci od 6 do 10 mesecev:

II. darilo, Mašera Ivan, Livek	L 200
III. » Pontar Franc, Kobarid	» 100
III. » Medveš Ivan, Livek	» 100

Bikci od 10 do 14 mesecev:

I. darilo, Medveš Ivan, Livek	L 300
II. » Strgar Ignac, Sužid	» 300
II. » Gomilšček Polona, Idersko	» 200
II. » Faletič Jožef, Ravne pri Livku	» 200
II. » Volarič Jožef, Idersko	» 200
III. » Anton Faletič, Ravne pri Livku	» 100
III. » Sovdat Anton, Smast	» 100
III. » Matelič Ivan, Kobarid	» 100

Bikci od 14 do 18 mesecev:

I. darilo, Drešček Ivan, Livek	L 300
II. » Gomilšček Albin, Kobarid	» 200

KONJI:

Žrebata do enega leta:

I. darilo, Kokošin Jernej, Drežnica	L 300
II. » Ivančič Anton, Drežnica	» 200
III. » Lavrenčič Jožef, Kred	» 100

Žrebata čez eno leto:

I. darilo, Skubin Jožef, Idersko	L 300
II. » Volarič Anton, Sužid	» 200
III. » Petrika Andrej, Idersko	» 100

Žrebata od 2 do 3 let:

I. darilo, Volarič Andrej, Mlinsko	L 300
II. » Kurinčič Andrej, Magost	» 200
III. » Uršič Ivan, Mlinsko	» 100

TOLMIN:

GOVEJA ŽIVINA:

Bikci od 6 do 10 mesecev:

III. darilo, Leban Ivan, Volarje	L 100
III. » Jug Blaž, Foni	» 100

III. » Leban Anton, Zadlog-Žabče	» 100
III. » Lipušček Jožef, Zatoľmin	» 100

Bikci od 10 do 14 mesecev:

I. darilo, Bizjak Anton, Podmelec	L 300
II. » Leban Ivan, Lubinj	» 200
II. » Leban Jožef, Sv. Lucija	» 200
III. » Šavli Jožef, Zatoľmin	» 100
III. » Vogrič Andrej, Slap	» 100
III. » Kragelj Andrej, Zatoľmin	» 100
III. » Lapanja Viktor, Ponikve	» 100
III. » Leban Ivan, Zadlog-Žabče	» 100
III. » Klinkon Ivan, Poljubinj	» 100
III. » Kragelj Anton, Poljubinj	» 100

Bikci od 14 do 18 mesecev:

III. darilo, Manfreda Ivan, Poljubinj	L 100
III. » Kavčič Andrej, Ljubinj	» 100

KONJI:

Žrebata do enega leta:

I. darilo, Leban Ivan, Volarje	L 300
II. » Pipan Franc, Ljubinj	» 200
III. » Pipan Ivan, Ljubinj	» 100

Žrebata čez eno leto:

I. darilo, Kofol Ivan, Ponikve	L 300
III. » Feragotti Leopold, Tolmin	» 100
III. » Benedejčič Andrej, Dole	» 100

Žrebata od 2 do 3 let:

I. darilo, Manfreda Jožef, Tolminski Lom	L 300
II. » Kavčič Mihael, Volarje	» 200
III. » Laznik Mihael, Ljubinj	» 100

V založbi Zadružne zveze v Gorici je izšla knjiga mlekarkega inštruktorja

A. Pevca: Sirarstvo.

Priporočamo jo predvsem našim mlekarjem, članom in odbornikom mlekarških zadrug. Knjiga obsega 286 strani in je opremljena z velikim številom lepih slik. Člani naših zadrug jo dobijo pri Zadružni zvezi v Gorici, sicer pa je v razprodaji Katoliške knjigarne.

Mlekarstvo

Inž. Anton Sedej:

Plačevanje mleka po množini tolšče.

Manjše mlekarne plačujejo mleko po njegovi množini, ki jo določajo z mero ali s tehtnico, brez ozira na to, ali je mleko boljše ali slabše, to je, ali vsebuje več ali manj tolšče. Ta način daje knjigovodji najmanj dela in bi bil tudi zadostno pravičen, ako bi bili poštene vsi ki pošiljajo mleko v mlekarno. Toda mlekarji tožijo, da je poštenje nekaterih združnikov prav rahlo, zato ne dobivajo iz mleka toliko masla, kot bi ga sicer lahko dobivali, da je mleko včasih pokvarjeno z nepitno vodo, da pa je veliko zamere, če koga opozorijo na red.

Takim neprilikom se je najlažje izogniti z uvedbo plačevanja mleka po količini tolšče, kakor je v večjih mlekarnah že zdavnaj običajno.

Proti temu pa vlada po naših mlekarskih zadrugah več pomislekov: vsa reč da povzroča prevelike stroške, da zahteva preveč časa in spretnosti.

V resnici pa težkoče niso tako velike, da bi jih tudi manjša mlekarna ne mogla premagati in se je par takih tudi že odločilo za vpeljavo tega najbolj pravičnega načina plačevanja mleka.

Mleko ima $2\frac{1}{2}$ —5%, povprečno 3'4⁰/₁₀ tolšče; tolščobnost se precej spreminja, kar je posledica tudi boljše ali slabše krme, ki jo krava dobiva. Iz tega sledi, da je mleko boljše krmljene krave v sicer enakih okoliščinah več vredno kot mleko slabše krmljene; zato bi bilo pravično, da bi isto v resnici tudi dražje plačevali.

Za določanje tolščobnosti mleka potrebujemo Gerberjevega aparata z vsemi pritisklinami, ki ga ne bom opisoval, ker bi bilo za to potrebnih več slik. Dobé se v raznih velikostih. Zadrugna zveza bi vedela vsaki mlekarji primernega nasvetovati. Kdor se misli z njim baviti,

mora itak vso pripravo in preizkušanje najprej videti, potem šele bi imel tudi opis zanj kako vrednost. O tem kako naj se z njim določa količina tolšče v mleku, da je rezultat res natančen, bom drugi pot podal nekaj navodil, če se to izkaže za potrebno.

Naše mlekarne plačujejo liter ali kilogram mleka po 60—75 stotink — vsakega mu članu enako, kakor če bi bilo mleko vseh enake vrednosti in bi vsebovalo nekako že zgoraj omenjeni (3'4) odstotek tolšče. Umevno je, da je na ta način mleko z manjšo količino tolšče plačano previsoko, mleko z večjo količino tolšče pa je plačano prenizko.

Če smo določili povprečno mesečno tolščobnost mleka vsakega člana, tedaj bi lahko na podlagi dobljenih odstotkov v pametnem preudarku — ceno mleka enemu članu primerno znižali, drugemu pa primerno zvišali. Vsekakor pa bi moral odbor zadruge določiti nekaj različnih cen, ki bi veljale za gotove skupine tolščobnosti. Ta način bi ne povzročal posebnega dela — pa bi tudi ne bil dovolj pravičen.

Potom obširnejšega računanja pa moremo vrednost mleka prav natanko določiti, in sicer tako:

Poiščemo takozvane literske (ali kilogramske) odstotke celega meseca; to število dobimo, ako povprečni mesečni odstotek tolščobnosti mleka vsakega člana pomnožimo s številom litrov (ali kilogramov) mleka, ki ga je član tekom meseca donesel; te zmnožke seštejemo; z dobljeno vsoto delimo vsoto denarja, ki ga imamo po odbitku stroškov, za plačilo mleka določenega, da izvemo, koliko je vreden en literški odstotek tolšče; ko smo to določili, poiščemo vrednost vsega mleka združnikovega s tem, da zadnje najdeno število pomnožimo s številom mesečnih literskih odstotkov dotičnega združnika.

Zgled nam bo to pojasnil:

Član	Štev. v mesecu danešenih litr. (ali kg) mleka	Povprečni me- sečni odstotek tolščobnosti	Mesečni hiterški (ali kilogramski) odstotki
A	590	3.8	$590 \times 3.8 = 2242$
B	635	3.2	$635 \times 3.2 = 2032$
C	749	3.0	$749 \times 3.0 = 2247$
Svota 1974			Svota 6521

Za plačilo mleka ima mlekarna na razpolago n. pr. 123899 lir; na en literski odstotek tolšče odpade 1238'99 lir: 6521 = 0'19 lir

Dobijo torej:

$$\begin{aligned} A \ 2242 \times 0'19 \text{ lir} &= 425'98 \text{ lir;} \\ B \ 2032 \times 0'19 \text{ lir} &= 386'08 \text{ lir;} \\ C \ 2247 \times 0'19 \text{ lir} &= 426'93 \text{ lir;} \end{aligned}$$

skupaj 1238'99 lir.

Iz tega računa tudi razvidimo, da je dal A manj mleka kakor B, vendar prejme večje plačilo, ker je bilo pač mleko boljše. C je dal največ mleka, ki pa je bilo najslabše, zato prejme le malenkost več kot A.

Član C se bo zanaprej gotovo potrudil, da njegovo mleko ne bo več najslabše; cd tega bosta pa imela korist on sam in mlekarna!

Ob tej priliki lahko izračunamo iz teh števil kolikšna je bila povprečna tolščobnost mleka naših treh članov; to dobimo ako vsoto literskih odstotkov delimo s številom litrov:

$$6521 : 1974 = 3'3 \%$$

Če bi plačali mleko vsem trem članom enako, t. j. liter morda po 62 stotink (= 1238'99 lir : 1974), bi prejel

$$\begin{aligned} A \ 365'80 \text{ lir, torej } 60'18 \text{ lir premalo,} \\ B \ 393'70 \text{ lir, torej } 7'62 \text{ lir preveč,} \\ C \ 464'38 \text{ lir, torej } 37'45 \text{ lir preveč.} \end{aligned}$$

Določanje vrednosti mleka po odstotkih tolšče ki sem ga prej navedel, je pa gotovo pretežko in predolgo za prepro-

stega računarja, kakršne imamo po naših mlekarnah; treba je, da to tako olajšamo, da postane dostopno tudi tem, vendar pa mora ostati isto še vedno dovolj pravično.

Recimo, da je liter srednjedobrega (ali mešanica dobrega in slabega) mleka 3.4% nega vreden 60, 65, 75 stotink, kakor ga plačujejo mlekarne — kakšno ceno naj ima potem mleko, ki ima kak nižji odstotek (n. pr. 2'5%) in kakšno ceno naj ima ono, ki ima kak višji odstotek (n. pr. 5%) tolščobnosti?

To gotovo lahko spravimo v sorazmerje!

Za primer vzemimo mlekarino, ki plačuje mleko po enotni ceni 65 stotink; ta bi plačala za liter mleka s 5% tolščobnostjo 95 stotink. (Sledi iz proporcije $3'4 : 65 = 5 X$, $X = 65 \times 5 : 3'4 = 95'5$; slično je izračunjena razpredelnica na prihodnji strani.)

Ko smo določili odstotek tolščobnosti mleka vsakega člana in ker vemo, po kakšni enotni ceni smo mogli z ozirom na obstoječe razmere doslej plačevati mleko, lahko iz razpredelnice takoj dobimo masščno vrednost mleka upoštevajočo ceno. Nato nam ni treba drugega, nego da to število (ceno) pomnožimo s številom litrov (kilogramov) mleka, ki ga je član v mesecu dal mlekarini, pa dobimo znesek ki ga prejme član za mleko.

Poglejmo še koliko prejmejo naši znanci A, B in C na podlagi te razpredelnice v mlekarini, ki se drži še enotne cene 64 stotink!

Iz razpredelnice sledi, da je mleko člana A vredno po 71'6 stotink, člana B vredno po 60'2 stotink, člana C vredno po 56'4 stotink,

prejmejo torej:

$$\begin{aligned} A \ 590 \times 0'716 \text{ lir} &= 422'44 \text{ lir,} \\ B \ 635 \times 0'602 \text{ lir} &= 382'27 \text{ lir,} \\ C \ 749 \times 0'564 \text{ lir} &= 422'44 \text{ lir.} \end{aligned}$$

Vidimo da smo se tudi po tej poti prav dobro približali prvotnemu natančnemu računu; izognili smo se velike napake, ki bi jo storili z enotno ceno in

kar je še važnejše, imamo tudi v tem preprostem načinu za določanje cen sredstva za vzbujanje interesa na tem, da dajejo člani svoji mlekarni čimboljše in

nepokvarjeno mleko, ker le iz takega je mogoče izdelovati maslo, ki vzdrži vsako konkurenco.

Razpredelnica

cen mleka na podlagi dosedaj običajnih enotnih cen ako upoštevamo njegovo vrednost z ozirom na tolščobnost.

% Tolščobnost	Enotna cena litra (ali kilograma) mleka (s 3·4 ‰) tolščobnostjo, v stotinkah lire:															
	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
	Cena litra (kilograma) mleka po upoštevanju tolščobnosti :															
2·5	44·1	44·8	45·6	46·3	47·1	47·8	48·6	49·2	50·0	50·7	51·4	52·1	52·9	53·6	54·4	55·1
2·6	45·9	46·6	47·4	48·1	49·0	49·7	50·5	51·2	52·0	52·7	53·5	54·2	55·0	55·7	56·6	57·3
2·7	47·6	48·4	49·2	50·0	50·8	51·6	52·4	53·2	54·0	54·7	55·5	56·3	57·1	57·9	58·7	59·5
2·8	49·4	50·2	51·1	51·8	52·7	53·5	54·4	55·1	55·9	56·8	57·6	58·4	59·3	60·0	60·9	61·7
2·9	51·1	52·0	52·9	53·7	54·5	55·4	56·4	57·1	57·9	58·8	59·6	60·5	61·4	62·2	63·0	63·9
3·0	52·9	53·8	54·7	55·5	56·4	57·3	58·2	59·1	59·9	60·8	61·7	62·6	63·5	64·3	65·2	66·1
3·1	54·7	55·6	56·5	57·4	58·3	59·2	60·1	61·1	61·9	62·8	63·8	64·7	65·6	66·5	67·4	68·3
3·2	56·4	57·4	58·3	59·3	60·2	61·1	62·1	63·0	63·9	64·9	65·9	66·8	67·7	68·7	69·6	70·5
3·3	58·2	59·2	60·2	61·1	62·1	63·1	64·0	65·0	66·0	66·9	67·9	68·9	69·9	70·8	71·8	72·8
3·4	60·0	61·0	62·0	63·0	64·0	65·0	66·0	67·0	68·0	69·0	70·0	71·0	72·0	73·0	74·0	75·0
3·5	61·8	62·8	63·8	64·9	65·9	66·9	67·9	68·9	70·0	71·0	72·1	73·1	74·1	75·2	76·2	77·2
3·6	63·6	64·6	65·7	66·8	67·8	68·9	69·9	70·9	72·0	73·1	74·2	75·2	76·3	77·4	78·4	79·5
3·7	65·4	66·4	67·6	68·7	69·7	70·8	71·9	73·0	74·1	75·2	76·3	77·4	78·5	79·6	80·6	81·7
3·8	67·1	68·2	69·4	70·5	71·6	72·8	73·9	75·0	76·1	77·2	78·4	79·5	80·6	81·7	82·7	84·0
3·9	68·9	70·0	71·3	72·4	73·5	74·7	75·9	77·1	78·2	79·3	80·5	81·7	82·8	83·9	85·1	86·2
4·0	70·8	72·0	73·2	74·3	75·5	76·7	77·9	79·1	80·2	81·4	82·6	83·8	85·0	86·1	87·3	88·5
4·1	72·5	73·7	74·9	76·1	77·3	78·5	79·7	81·0	82·1	83·3	84·6	85·8	87·0	88·2	89·4	90·6
4·2	74·2	75·4	76·6	77·9	79·1	80·3	81·6	82·8	84·0	85·3	86·5	87·8	89·0	90·2	91·5	92·7
4·3	75·8	77·1	78·4	79·6	80·9	82·2	83·4	84·7	86·0	87·2	88·5	89·7	91·0	92·3	93·5	94·8
4·4	77·5	78·8	80·1	81·4	82·7	84·0	85·3	86·5	87·9	89·2	90·4	91·7	93·0	94·3	95·6	96·9
4·5	79·2	80·5	81·8	83·2	84·5	85·8	87·1	88·4	89·8	91·1	92·4	93·7	95·0	96·4	97·7	99·0
4·6	81·0	82·3	83·7	85·1	86·4	87·7	89·0	90·4	91·8	93·1	94·5	95·8	97·2	98·6	99·9	101·2
4·7	82·8	84·2	85·5	87·0	88·3	89·7	90·9	92·4	93·8	95·2	96·6	98·0	99·3	100·8	102·1	103·5
4·8	84·6	86·0	87·4	88·9	90·2	91·6	92·9	94·4	95·9	97·2	98·7	100·1	101·5	102·9	104·3	105·7
4·9	86·4	87·9	89·2	90·7	92·1	93·6	94·8	96·4	97·9	99·3	100·8	102·3	103·6	105·1	106·5	108·0
5·0	88·2	89·7	91·1	92·6	94·0	95·5	96·7	98·4	99·9	101·3	102·9	104·4	105·8	107·3	108·7	110·2

Poljedelstvo in vrtnarstvo

Nemški zgodnji krompir.

Zadružna zveza v Gorici je dobavila letos nekaj vagonov zgodnjega nemškega krompirja »Juliniere«. To je naredila z namenom, da preskrbi Goriški okolici, ki je že od nekdaj izvažala prve svoje pridelke v mrzl jše kraje, dobro in zdravo vrsto zgodnjega krompirja. Za krompir »Juliniere« se je odločila Zadružna zveza zato, ker se uvaža njegovo seme vsako leto v velikih množinah iz Nemčije v Italijo, spomladi pa se vrača zopet v obliki prvega namiznega krompirja nazaj v Nemčijo. Tedenska italijanska revija »L' Italia vinicola ed agraria«, pri naša poročilo iz južne Italije, ki izmed tujih vrst krompirja najbolj pohvali nemško vrsto »Juliniere«. Tudi so izjavili nekateri kmetje iz Goriške okolice, ko so videli krompir, da to vrsto že poznajo. Je to sicer droben krompir, so rekli, toda pod enim stebлом ga pride toliko, da se ga naveličaš pobirati.

»Juliniere« je majhen, podolgovat krompir in ima ploskasto obliko (odtod njegovo ime!). Očesa ima mala in podolga. Meso je rumenkasto in sočno. Je dobrega okusa in posebno izvrsten za pripravo salate. Kot vsaka zgodnja vrsta, tako tudi »Juliniere« ne doseže posebne velikosti. Prija mu bolj lažja, dobro gnojena zemlja. Kdor mu gnoji s hlevskim gnojem, naj ga zaorje že jeseni, da se do spomladi že deloma razkroji in nudi mladi rastlini takoj ob začetku rasti dovolj lahko prebavljive hrane. Zelo hvaležen je za prignojitev z umetnimi gnojili, ki jih poplača z obilnim pridelkom.

Podpora kokošjereje in zajčjereje od strani vlade.

V Uradnem listu od 29. oktobra je bil objavljen zakonski odlok od 3. septembra 1926 števil. 1796.

Odlok daja poljedelskemu ministrstvu na razpolago 1.500.000 lir kredita za tri leta, od 1926—29, s pomočjo katerega naj se naredijo v primernih provincah vzorni hlevi za kokoši in domače zajce. Ti vzorni perutninski zavodi bi imeli namen:

1. odbirati in izboljševati domačo perutnino,
2. vzgajati druge primerne, dobre pasme, ki bi eventualno prišle v poštev pri izboljšanju domače perutnine,
3. služiti kot vzgled umne vzgoje perutnine,

4. razdeljevati med kmete plemenjake in oplojena jajca po ugodnih cenah.

Da bi se doseglo večje zanimanje za povzdigo perutninarstva, bodo razpisane tudi razne nagrade.

Na enak način se bo podpirala tudi povzdiga zajčjereje.

Upamo, da bodo tudi naši kraji deležni vladne pomoči za izboljšanje perutninstva, ki je tvorilo vedno važen dohodek našega kmeta.

Prepovedano ubijanje krtov.

V provinciji Verona so povzročili ogrei ogromno škodo na njivah in travnikih in je vsled tega poljedelsko ministrstvo s posebnim odlokom zabranilo loviti in pobijati krte v omenjeni provinci. Med našimi kmeti je še vedno zelo razširjeno mnenje, da je treba krt ubiti, kjer se pokaže. Vse dokazovanje, da je krt neprecenljive vrednosti za kmeta, ne pomaga nič.

Kdor si ni mogel nabaviti žlindre, naj pognoji travnike z apnenim prahom in s superfosfatom. S tem si bo prihranil nekaj denarja, uspeh gnojenja pa bo isti.

Vinogradništvo in kletarstvo

Letošnja trgatev.

Letošnje leto nam je obljubljalo v začetku lepo trgatev. Dež pa, ki je od cvetja dalje neprestano lil in potem še toča, ki posebno Brdom ni prizanesla, sta zelo škodovala pridelku. Ako je bila lanska letina slaba, je bila letošnja še slabša. Peronospora in oidij sicer nista ravno povzročili velike škode, ker so bile temperature po večini le nizke in je tudi kmet, v strahu za svoj dragoceni pridelek, vedno držal škropilnico na razmi, zato sta pa neprestani dež in toča, ki se je večkrat usula, zelo zmanjšala produkcijo. Računa se, da je pridelek na Goriškem za približno 30% manjši od lanskega, ki je znašal okrog 115—120 tisoč hl vina. Brda pa, ki so bila največkrat obiskana od toče, so morda pridelala le nekaj čez polovico lanske trgateve. Ponekod je toča uničila dobesedno vse, tako da niso imeli nekateri posestniki, ki so pridelali navadno 100—150 hl, sploh nobene trgateve.

Škoda, ki je bila povzročena kmetom, je ogromna. To občutijo posebno tam, kjer tvori vino glavni dohodek. Vsled toče povzročena škoda je bila ponekod tako velika, da je bilo oblastvo prisiljeno pomagati, s tem da je odpisalo kmetom davek z dekretom izdanim od vlade, ki je sedaj že v veljavi za osvobojeno ozemlje.

Mesec dni pred trgatevijo se je vreme spremenilo na boljše in lepi dnevi septembra in oktobra so vsaj nekoliko pripomogli k boljši kakovosti grozdja. Da bi se preprečila prezgodnja trgatev, je Kmetijski urad sporazumno z občinami uvedel 10. oktober kot obvezni začetek trgateve. Izjema je bila dovoljena za kraje, ki so bili poškodovani od toče in je grozdje gnilo. Upamo, da se bo ta pametna upeljava upoštevala tudi v prihodnjih letih.

V splošnem spada letina, ki je sedaj

že zaključena, za vinogradnike na Goriškem posebno pa v Brdih, med najbolj žalostne, kar jih pomnimo. Produkcija, kot se računa, ne presega 85—90 tisoč hl, od katerih pripada na Brda 12.500 hl, na Vipavsko dolino 52.000 hl, na Koroški kras 7000 hl in na furlansko nizino 17.000 hl.

Kvaliteta letošnjih vin ne zaostaja za lanskimi. Vina vsebujejo dokaj alkohola. Tako se beleži v Brdih 9° in več, na Vipavskem na pol stopinje manj. V kupčiji vlada mrtvilo in previdnost na obeh straneh.

Staro vino je že po večini prodano; novo brisko pa ima ceno od 280 do 300 lir in vipavsko od 240 do 270 lir.

Dr. P. Vallig.

Kako odstranimo vinu duh po puščobi in plesnobi?

Vino takoj pretočimo v čisto opran in zažveplan sod. Če duh ni bil premočno razvit, bo mogoče že to pomagalo. Če pa je duh po plesnobi močan, ga najlažje odstranimo z ogljem. Danes je v prometu več vrst dobrega čistilnega oglja. Vzamemo na primer potrebno množino oglja Boraf (na vsakih 100 litrov vina 10 do 15 dkg, kakor ima pač vino močnejši ali slabši duh po plesnobi). Prah zmešamo v škafu s primerno množino vina, vlijemo v sod in vse vino v sodu dobro premešamo. Po preteku 24 ur, če je imelo vino močnejši duh, po 48 urah vino čistimo. Kdor ni še nikdar praviljal vina na ta način, se bo ustrašil njegove slabe barve in njegovega praznega okusa. Toda brez strau, s časom bo vino zopet zadobilo svoj pravi okus in aroma. Mesto Borafa lahko rabimo znani eponit. Vzamemo ga do 10 dkg na 100 l vina, zmešano v brentaču z vinom, vlijemo v sod in vino dobro premešamo. Ko se je eponit vsedel na dno in je vino čisto, ga pretočimo v drug sod.

Splošno znanstvo

Kemija v modernem kmetijstvu.

Po naukih profesorja H. F. Buttona
napisal F. Magajna.

(Konec.)

Bordoška mešanica. Tej mešanici pravimo navadno *modra galica*, dasi bi pravilno smeli dati to ime samo modrim bakrenim kristalom ali vitriolu. Bordoška mešanica je mešanica vode, modre galice in apna. Ta mešanica ali raztopina je za nas velike važnosti, ker samo z njo se uspešno branimo peronospori, ki uničuje naše trte, krompir, kumare, paradižnike itd. in je tudi edino sredstvo zoper nekatere druge bolezni sadnih dreves in drugih rastlin.

Modri vitriol je bakreni sulfat. Baker, ki je v njem, mori kalice peronospori, toda v njem je tudi žveplena kislina, ki ne bi umorila samo peronospori, nego tudi rastlino. Poskrbeti moramo torej, da na kak način »zavežemo žvepleni kislini zobe«. To pa storimo, če primešamo v raztopino apna. Apno je lužnato, kislina je kislá, če pa prideta lug in kislina v pravem razmerju skupaj, dobimo nekaj, kar ni kislo niti lužnato.

Ko se vitriol raztopi v vodi, razpade v njegovi molekuli v dva dela. En del je baker, drugi pa žvepleni oksid. Če vtaknemo v raztopino vitriola nov, svetel žebelj, se ga prime baker in to v teku par minut. Žvepleni oksid se pa združi z vodo in napravi žvepleno kislino. To uničimo s primešanjem apna. Iz apna in žveplene oksida nastane apneni sulfat ali gips, ki plava v raztopini kot zelo fin prah. Če je apna v raztopini premalo, ostane nekaj žveplene oksida oziroma žveplene kisline proste in ta pri škropljenju popari listje rastlin. Važno je da vemo, kdaj ni v raztopini več žveplene kisline. V vsaki lekarni ali drogeriji lahko kupimo nekaj pol ali kosov modrega

lakmusovega papirja. Ako tega pomočimo v vitriolovo raztopino dokler ni apna, postane papir rdeč. Zdaj dodajamo polagoma apna in mešamo toliko časa, da se rdeča barva papirja zopet spremeni v modro. Takrat je apna dovolj.

Bolj natančen poskus napravimo s pomočjo kalijevega ferrocijanida. To je raztopna rumenkasta sol. Raztopimo je nekaj v vodi in vlijemo v raztopino modre galice. Ako je apna dovolj v njej, se barva nič ne spremeni, če pa je apna količaja premalo, raztopina kalijevega ferrocijanida počrni kakor da bi se spremenila v črnilo. Kalijev ferrocijanid je hud strup in če se nam posreči, da ga dobimo, moramo biti z njim skrajno previdni.

Mi že vemo, da rastlina naredi iz vode, ogljikovega dvokisa in solnčne svetlobe škrob in sladkor. Čudno delovanje izredno majhnih glivic, kvasnic pa spremeni ta sladkor v povsem novo snov, v alko hol in ogljikovo kislino.

Že v vinogradu na trti in v sadovnjaku na drevju živi na milijone kvasnic, katere ob trgatvi prinesemo domov in ki gredo potem z moštom v sode, ali kipele ne kadi. Te kvasnice napadejo molekule sladkorja in jih razkosajo. Iz enega molekula sladkorja $C_6H_{12}O_6$ naredijo dva molekula alkohola C_2H_5OH in dva molekula ogljikove kisline CO_2 . Ogljikova kislina uhaja iz kipečega mošta kot plin, alkohol pa ostaja. Kadar mošt, ki je na toplem preneha kipeti, pomenja, da so nevidne kvasnice spremenile ves sladkor v alkohol in ogljikovo kislino. Ako bi umetno dodali sladkorja, bi kvasnice nadaljevale svoje delo, toda polagoma bi se pri stalnem dodajanju sladkorja v moštu nabralo toliko alkohola, da bi pomoril kvasnice in tako vino bi ostalo sladko.

Ako hranimo pokipelo in učiščeno vi-

no v zaprtem sodu, ali zaprti steklenici se ne izpremeni več, če pa pustimo, da ima do njega zrak prost dohod, tedaj se vino polagoma spremeni v jesih. To izvršijo neke glivice, katerih milijonska naselbina je v tisti sluznati stvari, ki plava na jesihu. Potom delovanja teh glivic prihajajo v vino atomi kisika, ki se združijo z alkoholom in iz obojega nastane potem očetna kislina. Pokipel mošt nima več sladkorja, ker so ga kvasnice

spremenile v alkohol, jesih pa nima več alkohola, ker so ga očetne glivice spreminile v očetno kislino. Čim sladkejše je grozdje, tem močnejše je vino in čim močnejše je vino, tem hujši je jesih, ki nastane iz njega. Kvasnice ali bakterije sploh, so kakor zidarji. One raztrgajo eno stavbo in iz njene opeke zgradijo nekaj novega, opeka pa je vedno ista.

Narava je čudežna, noben njen atom se ne izgubi.

Zadružništvo

D. Doktorič.

Koliko članov naj šteje načelstvo zadruga?

Po navadi pravimo »več glav več ve« in menil bi, da bo tudi za zadrugo dobro, čim več glav je v načelstvu. A dejstva nas žal drugače učé.

Demokratski princip »več glav več ve« ima marsikaj dobrega zase. Čim več članov se udeleži vodstva, tem bolj je razdeljena odgovornost, lepo je tudi, da pridejo razni člani s svojimi predlogi do veljave, to posebno prija človeškim slabostim, da pač hoče vsak pokazati, da tudi nekaj zna. Kjer zadružni okoliš obsega več vasi je mogoče ustreči želji vsake vasi s tem, da dobi vsaka po enega ali več zastopnikov. Tudi starejše zadruga v mestu so hotele s številnim načelstvom porazdeliti funkcije tako, da bi čim bolj ustregle deželi, s tem da so volili v načelstvo zastopnike posameznih okrajev. Tako bi se zdelo številno načelstvo najbolj vzorno, odgovarjajoče demokratičnemu duhu, ki bi moral vladati v zadruhi. Zato so imele vse starejše posojilnice in kmetijske zadruga od 9 do 15 članov.

Skušnja nas je pa poučila, da ima številno načelstvo tudi številne pomanjkljivosti. Proti teoretičnim prednostim, ki bolj ustrezajo človeškemu častihlepu

skušnja postavlja mnogo bolj pomembne zahteve po omejenem številu, a sposobnih voditeljih.

Če imamo v načelstvu 15 članov, je treba da se jih zbere vsaj 8, če hočejo sklepati. Ker se je izkazalo, da je težje zbrati več kakor manj ljudi, so si v nekaterih slučajih pomagali s tem, da so za sklepčnost določili manjše število. Radi bi bili ohranili videz demokratičnosti, zato: poklon demokratizmu in 15 članov načelstva. Čeravno je pa skušnja pokazala, da je ta demokratizem neporaben, škodljiv in jasno ovira točno poslovanje zadruga, niso imeli voditelji poguma, da bi priznali svojo napako, pogrešek svoje miselnosti, tega brezpomembnega teoretičnega načela, niso si upali ga zavreči med staro obrabljeno šaro, ampak so skušali obiti to kočljivo zadevo na tak način, da bi rešili čast svojim takozvanim načelom, na drugi strani so jih pa odpravili. Volk naj bi bil sit in ovca cela. To pa je gola hinavščina. S tem da se je določilo manjše število za sklepčnost je v dejstvu že odpravljen princip številnega načelstva. Kot zgled navedem pravila neke zadruga, ki so predvidevala 9 načelnikov, seje so bile pa sklepčne, če so bili 3 navzoči. V resnici bi lahko dva člana načelstva vsilila svojo voljo vsem devetim, če so bili slučajno le trije pri seji. Ali ni bolj pošteno, da kar v pravih določimo manjše število?

Številno načelstvo pomeni tratenje časa. Točnost pri sejah je pri nas menda zelo redka čednost. Če imamo 5 ali 7 načelnikov, zadostujejo 3 ali 4 za sklepčnost in je treba čakati, da se jih toliko zbere. Čim več ljudi pa potrebujemo, tem več bo treba najbrž tudi čakati, če ne bomo včasih tudi zaman čakali.

Čim več ljudi je zbranih, tem več se govori, tem težje pride v kočljivih zadevah do odločitve, tem dalje se zavlečejo razprave, tem težje vzdrži predsednik red. To pomeni tudi zgubo časa.

Kolikokrat se pri zadrugi zgodi kaj takega, da je treba takoj sklicati sejo. Kako lahko bo to pri zadrugah, ki imajo k večjemu 7 članov načelstva!

Želeti je, da bi se načelstvo pogostoma shajalo, da pazljivo zasleduje poslovnanje. To se bo prav gotovo mnogo lažje izvedlo pri 5. ali 7. kakor pa pri 13. ali 15. načelnikih.

V okviru naše zveze opazujemo danes sledečo prakso. Majhne mlekarnice imajo v pretežni večini le po 3 načelnike, pri posojilnicah in drugih zadrugah jih imajo po 7, pri zadrugah, ki zahtevajo pogoste seje in veliko pozornost ter zelo točno poslovanje, se začenja uveljavljati kot najbolj praktično število 5 mož.

Uspehi zadruga ne bodo nikdar odvisni od števila glav, ki jo vodijo, pač pa od njih sposobnosti in drugih odličnih lastnosti. Zato je treba *selekcije, izbore!* Kaj ti pomaga, če seješ polno pšenice, a za nič seme? Ali ni bolje, da seješ manj, pač pa izbrano seme?

Voditelji naših zadrug.

(Konec.)

Voditelji zadrug morajo imeti živ čut za spolnjevanje dolžnosti.

V vodstvu zadruga je treba najznačajnejših in najvestnejših mož občine; pričani morajo biti, da zahteva njihova čast natančno spolnjevati dolžnosti katere so prostovoljno prevzeli. Priznam, da takih ni vedno na razpolago. Nekateri

radi preobilnega dela ne morejo prevzeti odborniških mest; takih ljudi ne nadlegovati. Preveč siljeni sprejmejo ponudeno mesto, toda s pridržkom, da bodo delali, kolikor jim bo dopuščal čas. Delovanje zadruga potem bolj ovirajo kakor pospešujejo, kajti takoj groze z odstopom, kakor hitro hoče revizor odpraviti nedostatke in jih mora v ta namen opominjati. V načelstvih naših zadruga ne potrebujemo mož, katerih delo bi obstajalo samo v podpisovanju in v tem, da ob priliki občnega zbora sede pri načelstvu ni mizi. Treba je zadrugam mož, ki že vnaprej vedo, kaj jih čaka, ki v prid zadruga zastavijo svoje znanje, svoje skušnje in svoj ugled.

Uspehi našega združništva kažejo, da imamo takih mož mnogo, potrebno pa je, da jih pride v naše zadruga še več. Zadruga zveza se trudi, da si vzgoji kar največ požrtvovalnih, vestnih združničnih delavcev.

Voditelji zadruga morajo biti previdni.

Človek ni nikdar dovolj previden, velja v zasebnem življenju, toliko bolj še v združništvu. Zopet moramo spregovoriti našim zadrugam svarilno besedo. Previdnost in zopet previdnost. Zadruga se spuščajo večkrat v nevarne posle. Ne priporočam zadrugam konservativnosti, ne skušam jih odvrti od napredovanja, nečem jim odvzeti gibčnosti, priporočam jim le previdnost. Posebno, ko je zadruga starejša, se njenih voditeljev kaj rada polasti neka brezskrbnost češ naša zadruga je stara in trdna, doživela je že marsikatero skušnjo, zdaj se nam ni bati ničesar hudega. Po navadi starejša in trdna zadruga res marsikatero nepremišljeno stvar prenese, toda s tem še ni rečeno, da se smejo pridobitve prejšnjih let, trud in skrbi mnogih let staviti v loterijo. Mlajšo zadrugo nepremišljeno podjetje toliko preje uniči.

Zadruga zveza je pri vsaki priliki priporočala previdnost: pri dovoljevanju kreditov pri raznih investicijah, pri

sprejemanju članov itd. Koliko neizterljivih dolgov, koliko nerentabilnih podjetij bi bilo manj, če bi bilo pri odločitvah več previdnosti!

Vsestranska previdnost se ne sme nikdar umakniti dobrosrčnosti, navdušenju za prosveto itd. nikdar se ne sme zanašati: se bo že kako dobilo, nikdar ne sme računati s tem, da bodo drugi dali. Vsaka neprevidnost se maščuje, in le srečnemu slučaju se je zahvaliti, če se ena ali druga neprevidnost ni vedno maščevala.

»Narodni gospodar«.

POROŠTVO ČLANOV NAČELSTVA.

Desetletne izkušnje kreditnega združništva so privedle k temu, da se je pri vseh kreditnih zadrugah sprejelo kot splošno veljavno načelo, da člani načelstva ne smejo porokovati za posojila niti sami imeti posojil. Člani načelstva imajo dovolj odgovornosti za pošteno in solid-

no upravo zadruga. Z ozirom na to veliko odgovornost morajo biti člani vodstva prosti težkih bremen poroštev. Kljub temu se dogajajo slučajji, da se to načelo ne drži, in ker se ne drži, pride kazen za dotičnega člana načelstva in za posojilnico.

EN POROK ZA DEVET POSOJIL.

Pri neki posojilnici je revizija ugotovila, da en porok jamči za devet posojil in je poleg tega še sam dolжник posojilnice. Da se dogajajo taki slučajji, je vzrok le malomarnost v poslovanju. Vsaka posojilnica mora imeti pregled ne le o dolžnikih, ampak zlasti o porokih. Mnogokrat morajo kriti poroki posojila vsled prezadolženosti dolžnika. Najboljši pregled pa omogočuje posojilnici knjiga porokov, v kateri se o vseh porokih in njihovih obveznostih vodi točen pregled.

Tržni pregled

Žito: V splošnem so se pomaknile cene žita vseh vrst nekoliko navzdol. Cena inozemske pšenice, ki je bila prejšnji mesec nekoliko dražja, se je približala ceni domače pšenice. Milanska borza ima koncem novembra za 100 kg franko postaja pri odjemu celih cagonov sledeče cene:

Pšenica domača	Lit. 191—197
Pšenica inozemska	Lit. 198—204
Koruza domača	Lit. 97—105
Koruza inozemska	Lit. 95—100
Oves domač	Lit. 126—130
Oves inozemski	Lit. 120—
Rž	Lit. 138—148
Ječmen	Lit. 140—150

Pri nas je nova inozemska koruza še malo v prometu. Umetno sušene (jugoslovanske) ljudje nočejo, ker po navadi iz nje moka ni dobra (greni). Naravno sušena jugoslovanska, katere se pri nas

največ porabi, pa še ni dovolj sigurna za prevoz. Zaloge stare koruze so že precej izčrpane. Sem in tja se še dobi rumunska Foxani koruza po precej visokih cenah.

Tudi cene moke so precej padle.

Moka št. 0 za izdelovanje makaronov stane Lit. 290—293.

Enotna moka Lit. 241—242.

Živina: Cene mesa so v zadnjem času padle, zato tudi mesarji nižje plačujejo živino. Ponudbe je v splošnem več, kot povpraševanja. Posebno pri nas so semnji polni živine, prodaja pa se le malo. Predvsem se prodaja lepša, debela živina, mesarju. To je resen opomin našemu kmetu, da je treba žival dobro krmiti tudi takrat, ko so cene nizke. Razloček med mršavo in debelo živino se občuti še bolj sedaj, ko so cene nizke, kot takrat, ko so visoke.

Krma: Cene krme so se ustanovile, začele so se celo zopet dvigati, kakor je bilo tudi pričakovati. V Italiji so cene različne kakršen je pač kraj. Redko vidimo ceno 40—50 lir, največ 55—65, pa tudi 80—90 lir in še več. Naše cene so seveda precej nižje. Ko bo začelo enkrat revnejšim krajem primanjkovati seno, se bodo tudi pri nas cene dvignile.

Otrobi stanejo 95—97 lir, oljnate tropine od 100—130 lir.

Vino: Cene mošta so bile v začetku precej visoke, potem pa so hitro padle. Sedaj so se zopet popravile in se dobi *novo brsko vino* od 270—300 lir, *dolnje vipavsko* od 240—270 lir, *gornje vipavsko* od 220—260 lir. Izbrana vina imajo seveda višjo ceno. Trg z vinom ni preveč živ, ker ponudbe niso vedno tako visoke, za nižjo ceno pa ljudje ne dajo radi vina, če niso prisiljeni. Precej cenejše vino iz notranjih pokrajin tlači ceno našega vina navzdol, v drugi vrsti pa jo tlači kmet, ki je vsled pomanjkanja denarja prisiljen takoj prodati pridelek.

Mlečni izdelki: Kakor prejšnji mesec, tako so se tudi ta mesec držale cene izdelkov še precej dobro. Povpraševanje po sirih se je nekoliko zmanjšalo. Zatenjajo se v večji meri sklepati pogodbe za oddajo masla v prihodnjem letu. Letošnje leto je pokazalo, da se oni izdelki, ki niso bili prodani po ceni, dogovorjeni že v začetku leta, navadno zelo slabo vnovčijo. Povsod vidimo zato težnjo, doseči za celo prihodnje leto stalno ceno, pri mlekarnah, pri odjemalcih in pri trgovcih z maslom.

Umetna gnojila: Prodajanje Tomaževih žlindre se polagoma zaključuje, deloma radi tega, ker je december zadnji mesec za trošenje, še več pa radi tega, ker primanjkuje blaga.

Vedno več naročnikov se oglašja za superfosfat, ki ima stare cene. Tudi kalijevega sol začenja svojo pot iz skladišča h kmetu. Za dušikova gnojila je pri nas uporaba neznatna.

Vprašanja in odgovori

Vprašanje štv. 61: Nekdo mi krade mlade bore in pase po mojem deležu. Bor odseka nizko v zemlji, štor zasuje in položi na vrh kamen. Kako naj si pomagam? S sodnijo bi ne imel rad posla, škodo trpeti pa je le hudo?

Odgovor: Je pač težko, rešiti Vašo zadevo. Najbolj učinkovito bi bilo, če bi Vi dotičnega tatiča zasačil pri »delu«, če le mogoče v navzočnosti kake druge osebe in bi na mestu z njim obračunal. Mogoče bi Vam tudi pomagalo, če se obrnete na županstvo, bodisi, da bi občinski čuvaj na to pazil, ali pa da daste preklicati, da je pod kaznijo prepovedano hoditi po Vašem deležu. Vsak tat pride prej ali slej v past in tudi Vaš ji ne bo ušel, brez skrbi.

Vprašanje štv. 62: Prosim sporočite, kje se bodo dobile letos gozdne sadike in kaka cena bo.

Odgovor: Na Vaše vprašanje najdete odgovor v aprilovi številki Gospodarskega lista. Najbolje bo, če se obrnete na Vaše županstvo, da Vam posreduje pri Gozdarskem uradu dobavo sadik.

Vprašanje štv. 63: Ali imate kak cenik za čebelarke potrebščine? Hočem zgraditi nov čebelnjak in bi rabil Vašega nasveta.

Odgovor: Naslove tvrdki, ki prodajajo čebelarke potrebščine smo priobčili v junijevi številki Gospodarskega lista. Na eno izmed njih se obrnite za cenik. Obenem z naročenimi predmeti Vam

bodo lahko poslali tudi splošna navodila, ki so bila tudi že v Gospodarskem listu objavljena. Podrobnih navodil Vam pa ne more dati nihče, ki ne pozna Vašega kraja in lege, kjer naj bi bil čebelnjak. Najboljše je, če se obrnete za svet k najbližjemu čebelarju.

Vprašanje štv. 64: Koliko klajnega apna lahko dam kravi na dan?

Odgovor: Če vidite, da je krava klajnega apna zelo potrebna (če je breja, če ima sploh slabe kosti itd.), dajte ji po eno žlico klajnega apna med krmo (najlažje med otrobi). Če pa imate dobro seno, zadostuje, da ji daste klajno apno samo včasih.

Vprašanje štv. 65: Kako daleč lahko zidam lopo od sosedove hiše? Sosed ima na moji strani okno. Kako daleč je lahko zidam zraven sosedove zemlje na vrtu.

Odgovor: Najprej morate vedeti, ali ima sosed pravico do okna na Vašo stran, potem se bo šele ravnalo, kje smete zidati. Na vrtu pa lahko zidate lopo po polnoma do njegove parcele, le okna ne smete narediti na njegovo stran brez dovoljenja in kap ne sme biti nad njegovo zemljo.

Vprašanje štv. 66: Zakaj se mi kobila pri težkem delu zasopi?

Odgovor: Mogoče je kobila nadušljiva. Vi pravite, da ni. Zasopijo se lahko slabotne, slabo krmljene živali. Tudi predebele živali se kmalu zasopijo. Krma sama na sebi tega ne bo kriva. Če bi dal kobili mesto ovsa na primer koruzo, bi se pri hitri vožnji potila, ni pa potrebno, da bi se radi tega zasopila. Najlažje bi pravi vzrok določil živinozdravnik, ki bi žival pregledal.

Vprašanje štv. 67: Mojo prvič brejo junico zelo bolijo noge. Le s težavo vstaja in hodi na vodo? Kaj bi bilo temu vzrok?

Odgovor: Pogosto povzroči obolenje nog slab, moker hlev, ali pa mrzel hlev s prepihom. Hlev pravite, da imate suh.

Mogoče pa živali škodi betonski tlak. V tem slučaju bi moral to opaziti več ali manj pri vseh živalih. Ali ima junica dovolj dobre krme? Mogoče ima slabo, od dežja izprano seno, ki vsebuje premalo soli. Dajte živali večkrat po eno žlico klajnega apna med krmo. Tudi otrobe je treba, da ji daste večkrat. Ali se mogoče Vaši junici ježi dlaka in je vedno slabša? V tem slučaju bi bila lahko kostna jetika. Če se bo junica pri dobri krmi, po dajanju otrobov in klajnega apna popravila, je dobro, če ne, vprašajte takoj za svet živinozdravnika, ki Vam bo pregledal žival in povedal, kaj je z njo narediti. Če Vam junica stalno hujša, ne odlašajte, ampak pokličite živinozdravnika takoj, sicer se Vam lahko zgodi, da Vam pogine.

Vprašanje štv. 68: Kupil sem na sejmu par konj in jih gnal domov. V Kobaridu me je ustavil »marešalo« in je zahteval od mene račun. Povedal sem mu, da sem ga izgubil. Pozval me je, naj grem z njim, da bom podpisal protokol in mi je rekel, da bom moral plačati precejšno kazen. Ali sem dolžan plačati pristojbino za kupljenega konja in kako visoka je ta pristojbina.

Odgovor: Na podlagi člena št. 2 zakona »takse na zamenjavo«, od 30. dec. 1923. je podvržena kupoprodaja konjev in živali sploh, med netrgovci in ako kupoprodajni znesek preseže Lit. 1000, taksi na zamenjavo. Taksa znaša 1% od kupoprodajnega zneska. Prodajalec mora izstaviti kolekovani račun. V slučaju, da tega ne naredi, sta kupec in prodajalec solidarno obvezana plačati dolžno pristojbino in kazen, ki je prvič krat navadno zelo mila.

Če plačate pristojbino in kazen Vi, imate pravico terjati od prodajalca povrnitev stroškov.

Vprašanje štv. 69: Imeli smo po dolini stezo v vas k cerkvi. To stezo, ki gre večina po senožetih smo uporabljali odkar pomnijo ljudje. Pred dobrim mesecem je pregradil lastnik neke senožeti stezo, ki je šla do sedaj po njegovi senožeti in

jo spravil k potoku, kjer pa ni dovolj prostora in je hoja nevarna. Mesec dni smo molčali, potem smo se pa uprli. On pravi, da smo že izgubili pravico do steze, ki se je nismo posluževali en mesec. Ali je to mogoče? Kaj naj naredimo?

Odgovor: V enem mesecu ne morete izgubiti pravice do steze, po kateri ste prej hodili, kot pravite od kar ljudje pomnijo, tudi če se v teku tega meseca niste uprli proti premestitvi steze. Kaj Vam je storiti? Ako je lastnik parcele

dostopen za sporazum in ako tudi Vi želite sebi dobro in njemu nič slabega, potem je pač najlepše, da se pobotate. Stezo spravite na tak kraj, kjer bo za Vas ostala dobra, njemu pa bo delala najmanj škode. Če je steza vpisana v zemljiški knjigi, je treba seveda spremembo prijaviti. Mogoče pa je steza vpisana v seznamu javnih poti pri županstvu. V tem slučaju vso stvar lahko uredite pri županstvu. Če bi nobena izmed teh rešitev ne bila mogoča, potem Vam ostane še zadnje sredstvo — odvetnik.

Gospodarski koledar

Kmetovalec v decembru.

Na njivi: Kdor bo poslušal naš star nasvet, bo sedaj pognojil in preoral njivo za spomladansko setev, posebno za krompir. Zemljo bo pustil v brazdah, da bo deloval nanjo zimski mraz in jo napravil godno. Tudi gnoj se bo do spomladi v precejšnji meri razkrojil, tako da bo nudil vsajeni, oziroma posejani rastlini dovolj sprejemljive hrane. Rastline bodo na taki njivi hitro rastle, bodo manj podvržene raznim boleznim in pridelek bo večji.

Na travniku: Ali smo že skopali trnje po travnikih in odstranili iz ruše mah? Ne iz onih par travnikov, ki jih imamo v lepših legah, ker ti nimajo ne trnja in ne mahu, ampak iz onih zanemarljivih travnikov ki so v strmini? Najbrže tega še nismo storili, toda sedaj je pa že skrajni čas za to. Vzemimo v roke motiko in železne grablje in hajd na travnik! Šele potem trosimo umetna gnojila, ki bodo imela dvojen uspeh. Traviška ruša se bo zgostila in obrastla. Kjer je bil prej škodljivi mah, bodo rastle sedaj koristne trave.

V vinogradu: Okopavanje in gnojenje, to je opravilo vinogradnika v tem mesecu. Kdor letošnje leto ne bo gnojil s hlevskim gnojem, naj prignoji trtām z

umetnimi gnojili. Posebno ne pozabimo na one vinograde, ki jih je toča močno poškodovala.

V sadovnjaku: Čistimo in obrezujemo drevje ali vsaj morali bi to delati, če hočemo, da nam bo drevje rodilo dovolj dobrega sadja, ki nam bo lahko tvorilo važen dohodek. Žalibog to dela le malo, zato naša sadjereja ne napreduje tako, kot bi bilo želeli. Spomnimo se enkrat tudi na to, da je treba sadno drevje gnojiti. Brez gnojenja pridelek ne bo nikoli kaj prida. O načinu, kako gnojimo sadnemu drevju je pisala novemberska številka.

Na vrtu: Endivijo in redič spravimo na varno, peteršilj pa pokrijemo z listjem in vejami, da pozimi ne premrzne. Kar ni skopano, še pognojimo in skopljemo.

V hlevu: Huda nadloga za živino so v zimskih mesecih nizki, zatohli hlevi, ki niso nikdar prezračeni. Amonijak izhlapi iz velike množine neskidanega gnoja in napolnjuje ves hlev z zopernim duhom, ki sili v oči in v nos živali in kvari zrak, ki ga živali vdihujejo. Gotovo ni človeka, ki bi ne bil prepričan, da je to za živali skrajno škodljivo in vendar veliko število naših kmetov še vedno pusti hleve tako zanemarljive.

V kleti: Letos je bila v splošnem trgatev za par dni kasnejša kot prejšnja leta in to tudi v krajih, kjer so sicer trgali zgodaj. Zato je vino letos boljše kot je bilo lansko, in ga bo treba kljub kasnejši trgatevi dovolj zgodaj prvič preto-

čiti. Kjer je bilo grozdje poškodovano od toče in je gnilo, moramo paziti da bomo imeli stanovitno vino, da nam ne bo rjavelo. V slučajih potrebe si moramo takoj pomagati z metabisulfitom oziroma s čiščenjem.

Gospodarski drobiž in razno

Izredni pridelki:

Nekdo poroča v Sadjarju in vrtnarju, da mu je zrastle na vrtu ogromna koleraba, ki je imela 18 cm v premeru in je tehtala 3.10 kg. Pri vsej svoji težini je bila koleraba še užitna. Pač redek sad! — Visokodebelni belfleur, ki mu obrodi vsako leto, je imel letos en plod, ki je tehtal 47 dkg. — Na bobovcu je našel plod 26.5 dkg težak, na kanadki celo 36 dkg. Hruška dekanka, ki je zrastle na pritlikovcu, je rodila sad, ki tehta 43 dkg.

Železna galica,

primešana gnojnici jako ugodno učinkuje na rast vrtnih rastlin in trave. Posebno važno pa je to, da z železno galico v gnojnici preženemo vse živalske škodljivce v zemlji in mah med travo. Kjer imamo opraviti z mramorjem ali pa z ogrci, bi bilo jako umestno, poizkusiti to sredstvo. Na 100 litrov gnojnice vzame mo $\frac{1}{2}$ kg železne galice. H. (Po S. in V.)

Velikanska skladišča železa v Rusiji.

V guberniji Kursk so odkrili velikanske zaloge železa. Ležijo pa globoko pod zemljo, do 150 metrov. Prej niso nič vedeli zanje, pa je prišel nemški učenjak Stein in je raziskoval. Zakaj magnetna igla tam ne kaže tako kot drugod, zakaj je zelo nemirna in bega sem in tja. Prišel je do zaključka, da morajo biti pod zemljo ogromne zaloge železa. Za njim je prišel do istega zaključka ruski profesor Lazarev. Najdišča se razprostirajo na prostoru 300 kvadratnih kilometrov, množino železa cenijo na 16 do 20 milijard ton. Ko je zboroval zadnjič geološki

ki kongres v Stockholmu, so cenili vso železno rudo Evrope in Amerike na deset milijard ton. Novih najdišč še niso vpoštevali. Vidimo, da ima samo kurska gubernija še enkrat toliko železa kot vsa Amerika in vsa Evropa skupaj. Ruska vlada si obeta od nove najdbe popoln preobrat v gospodarstvu. Pa bi bil res velik preobrat, ne samo v Rusiji, temveč v svetovnem gospodarstvu sploh. Seveda se to ne bo še tako hitro javilo. Zaenkrat iščejo Rusi inozemskega kapitala, da bi začeli s kopanjem. (Nar. gosp.)

Kakšno vino pijejo na otoku Malti?

Človek bi mislil, da dobro, kar bi bilo pač povsem naravno, ker ležijo naokrog same vinorejske dežele. Toda temu ni tako. Po zatrdilu nekega poslanca v malteškem parlamentu, se popije na Malti največ umetnega vina, ki je narejeno iz vode, alkohola in raznih kemičnih preparatov.

Jez čez Nil.

Jez čez Nil v Sudanu južno od Egipta, je dogotovljen. 3040 m je dolg in nad temeljnim zidovjem 39.5 m visok. Največja širina jeza je 6 m. Na sekundo gre skozi zatvornice 420 m³ vode. Vsebinsa zaježene vode znaša 485,000,000 m³. Glavni namakalni kanal je 150 m dolg. Stroški zgradbe so znašali 800 milijonov lir. Jez bo služil za namakanje obširnih poljan, doslej nerodovitnih pokrajin, in bodo pridelovali tam bombaž. Domačini so Angležem za zgradbo jeza izredno hvaležni, iz revščine jih bo dovedel do blagostanja.

Esperanto v narodnem gospodarstvu.

V Parizu je zboroval drugi mednarodni kongres za esperanto v trgovini in industriji. Zastopanih je bilo 11 ministrstev, 123 trgovskih zbornic, 43 trgovskih in prometnih organizacij, 14 svetovnih velesejmov in 193 trgovskih podjetij. Soglasno so potrdili porabo esperanta kot trgovskega in prometnega jezika in so podali tozadevne smernice. Tečaji esperanta v raznih velikih mestih po vseh državah so dokazali, da se izobražen človek brez prejšnjega znanja v 25 urah lahko nauči toliko esperanta, da more voditi trgovsko dopisovanje. Že leta 1924. je svetovna brzojavna zveza v Parizu priznala esperanto kot narodnim jezikom enakovreden pomožen brzojavni jezik z navadnimi tarifami. Mednarodni kongres tehniškega časnikarstva v Parizu je sprejel esperanto poleg narodnih jezikov kot uradni jezik in je priporočal izdajo izvlečkov in sestavkov tehniških del itd. v esperantu. Na esperantskem zborovanju v Ženevi so govorili zastopniki 23 držav o mednarodnem pravu, o politiki itd., govorili so Nemci, Francozi, Španci, Ogrji itd., glavni govor je imel kitajski profesor iz Kantona. Letošnji kongres radioamaterjev v Parizu je na predlog Amerikancev

Kongres za zračno plovbo je imenoval komisijo, ki naj najde pota in sredstva za vpeljavo in razvoj esperanta kot tehniškega jezika zračne plovbe. Veleseji sprejel esperanto kot pomožni jezik. mi tu in tam izdajajo propagandne spise v esperantskem jeziku, tedenska izdaja »Berliner Tageblatt«a ima posebno esperantsko prilogo. Rusi so izdali prve esperantske pisemske znamke. V Berlinu izdajajo zbirko 50 knjižic, vsebujejo znanstvena dela iz 25 držav v esperantskem jeziku. Vse to nam rastoči pomen esperanta kaj jasno dokazuje.

Zanimiva mesečna revija.

Vojaški zemljepisni institut v Firencah »Istituto Geografico Militare di Firenze« izdaja mesečno revijo »L' Universo« z zanimivimi in poučnimi članki. V decembrovi številki imamo med drugim razpravo o predzgodovinskih votlinah, o Indiji, o Spitzbergih in razen zanimiv drobiž.

Cena revije znaša 50 lir in se naroča pri: Istituto Geografico Militare. Via Cesare Battisti 8, Firenze.

PRODAJAM cepljene trte in sadno drevje. Na zahtevo pošljem cenik. — Rudolf Tavčar. Ivanjigrad p. Comeno.

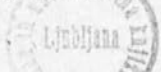
Ob koncu petega letnika.

Pred Vami leži pet letnikov našega „Gospodarskega lista“. Preglejte jih, koliko dela, truda in ljubezni je v njih!

Ostanite nam zvesti tudi v novem letu! Bog daj vsem prijateljem

*Vesele božične praznike
in srečno Novo leto!*

Uredništvo in uprava Gospodarskega lista.

Pozor!

MALI OGLASI

Pozor!

V prihodnjem letu bo sprejemal „Gospodarski list“ male oglase. Drevesca, divja in cepljena, trte cepljene in divjake, gospodarsko orodje, domače živali: konje, vole, plemensko živino, prašiče, kokoši, zajce itd. pridelke: vino, sadje itd. boste najlažje kupili oziroma prodali potom malega oglasa v „Gospodarskem listu“

Posljite Uredništvu „Gospodarskega lista“ mali oglas, ali pa mu sporočite, kaj želite kupiti, oziroma prodati in uspeh bo gotov. — — — — — Cena malih oglasov ki ne presegajo 5 vrst je za enkratno objavo 5 lir, večji oglasi po dogovoru.

ANTON JERKIČ

fotograf

GORICA — Corso Verdi št. 36

Izvršuje povečave, slike na porcelan (za nagrobne spomenike) barvanje slik in slike za legitimacije v najkrajšem času. Na željo pride slikat tudi na dom.

KATOLIŠKA KNJIGARNA v GORICI VIA CARDUCCI 2

Novost! Slovenski pritrkovavec. Spisal svetnik I. Mercina. Navodilo za vzorno pritrkovanje. 243 vzorcev. Edina knjiga te vrste! Broširana 8, vezana 11 lir.

Zadnji dnevi velikega mučenika. Povest iz življenja misijonarja. Ilustrirana 4 Lire.

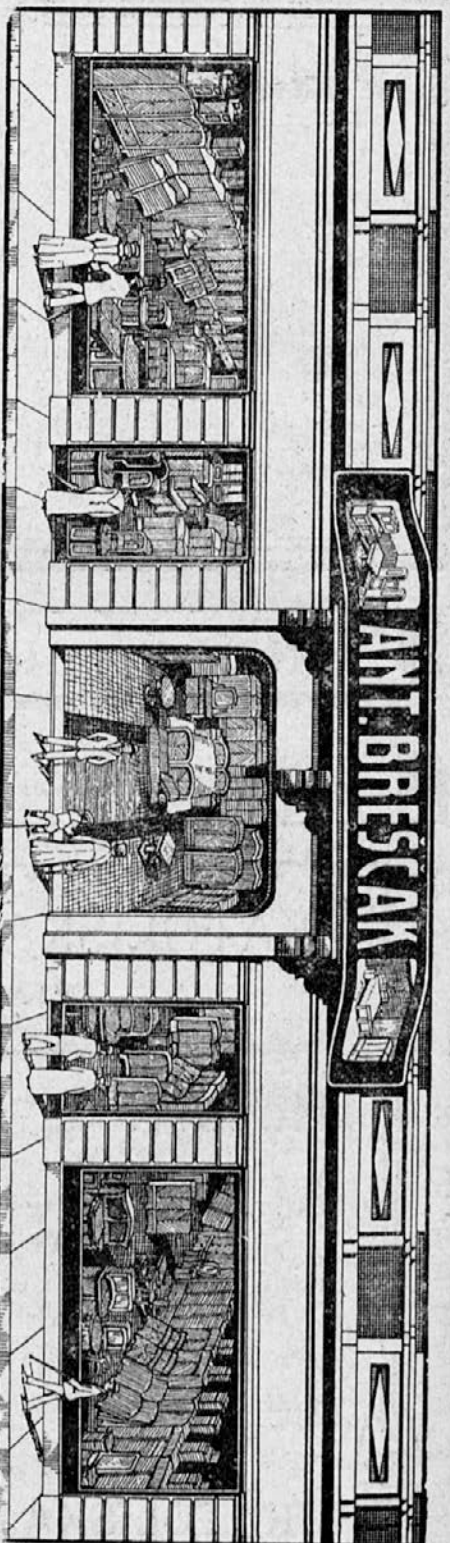
Radi oreha. Igra z mešanimi vlogi za ljudske odre. Spisal Dragotin Vodopivec. 3 Lire.

Oče budi tvoja volja! Istrska povest. Spisal dr. Ivan Pregelj. 3.50 Lir

Mali katekizem v novi nakladi. Cena: broširan 1.50 Lir, vezan 2 Liri.

Izdala in založila

**„KATOLIŠKA KNJIGARNA“ v GORICI
VIA CARDUCCI 2**

Največji ponos gospodinje je lepo urejeno stanovanje

Če si hočeš to oskrbeti z malimi stroški, obrni se na
staro trdko in odlikovano tovarno s pohištvom

Ant. Breščak,

ki ima v zalogi nad 50 kompletnih sob,
bodisi forniranih ali iz različnega lesu.

Gorica, Via Carducci 14.

Autocar

Impresa trasporti

s. a. g. l.

GORICA, Via Rismondo šte. 8
Telefon inter. 303

Prevzame prevoz vsake vrste, posebno stavbenega lesa, katerisibodi dolžine tudi iz gozda.

Zaloga bencina
in petroleja

B. P.

Nadomestni deli „SAURER“

Pneumatike „HUTCHINSON“
s stiskalnico za pritrditev.

Prva goriška tovarna

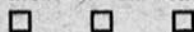
za umeten marmor -- kamnoseneska in cementna dela

Giov. Maroni & Figli

Via Ariosto 7 Telef. inter. 294

Izdeluje plošče enobarvne, izklesane, marmorirane in beneški mozaik za tlak. Stavbne in druge dekoracijske predmete - Kopalne banje. Cevi raznih premerov

Stara, dobroznana trvdka, specializirana za izdelovanje umetnega kamna marmoriranih ploščic in beneš. mozaika - Prodaja cementa in mavca

Gospodarske knjige:

Bellè: Sadjarstvo 430 strani s 165 slikami — Humek: Praktični sadjar 410 strani s 116 slikami —

Humek: Domači vrt, 195 strani in s 71 slikami — Domači živinozdravnik — Domači zdravnik —

Nasveti za hišo in dom — Naše gobe — Reja domačih zajcev

Izšla je knjiga

našega odličnega strokovnjaka A. Pevca: **Sirarstvo**. Obsega 286 strani s 132 lepimi slikami. Knjiga bo predvsem dobrodošla našim zadrugam. Noben mlekar ne sme biti brez nje.

Navedene in druge knjige, kakor tudi najrazličnejše tiskovine, za župne, županske, šolske in tudi druge urade, papir, razglednice itd. dobite v

Katoliški knjigarni

v Gorici - Via Carducci šte. 2

Kje boste dobili

rdeč krompir rožnik,

ki se je v letošnjem mokrem
letu tako dobro obnesel?

Pri Zadružni zvezi v Gorici.

Razen rožnika bo uvozila
Zadružna zveza tudi

gorenjski krompir Oneida
in
dolenjski krompir.

Kdor hoče imeti prvovr-
stno, zdravo seme zgod-
njega krompirja, naj kupi

najzgodnejši nemški krompir

Ali ste že poslali naročilo Zadružni zvezi v Gorici?

V skladišču Zadružne zveze dobite vedno:
umetna gnojila,
oljnate tropine,
vse potrebščine za mlekarne, sirarne
in maslarne,
tiskovine za vse vrste zadrug.

Zadruža zveza v Gorici, Corso Verdi 37